

УДК 658.1:640

JEL M11, L83

DOI 10.32782/2786-8273/2024-4-17

Балджи М.Д.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту,
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса

Maryna Baldzhy

International Humanitarian University, Odesa

Райчева Л.І.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин,
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса

Larysa Raicheva

International Humanitarian University, Odesa

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ НА ОСНОВІ ВИЗНАЧЕНЬ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

FEATURES OF ENTERPRISE MANAGEMENT IN THE HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS BASED ON DETERMINING FINANCIAL STABILITY

Анотація. У статті визначено елементи фінансової стійкості, які впливають на діяльність підприємств готельно-ресторанного бізнесу; визначено умови, що характеризують рівень фінансової стійкості, та підбрано показники для визначення рівня фінансової стійкості; проаналізовано стан фінансової стійкості наслідки функціонування підприємств готельно-ресторанного бізнесу міста Одеси у довоєнний і воєнний роки. Виявлено основні проблеми управління фінансами на підприємствах. Доведено, що в умовах нестабільності економіки країни та високої конкурентоспроможності серед одеських готелів та ресторанів забезпечення фінансової стійкості підприємства є однією з найбільш важливих проблем, оскільки недостатня фінансова стійкість може привести до неплатоспроможності і відсутності у підприємства коштів для розвитку. Проаналізовано фінансовий стан найбільшого готелю міста. Запропоновано систему управління фінансами для найбільшого готелю міста.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансовий аналіз, управління діяльністю підприємств, підприємства готельно-ресторанного бізнесу, управління фінансами підприємств готельно-ресторанного бізнесу.

Abstract. The article identifies the elements of financial stability that affect the activities of enterprises in the hotel and restaurant business. It is proven that financial stability is a complex and multifactorial concept influenced by the existing environment, with the highest form of financial stability being an enterprise's ability to develop under changing conditions. Conditions characterizing the level of financial stability are defined, and indicators for determining the level of financial stability are selected. For financial analysis and determining the level of financial stability of hotel and restaurant businesses in the city of Odesa, the following were used: the ratio of borrowed to own funds, the autonomy ratio, the maneuverability ratio of own funds, the efficiency ratio of using own funds, the financial stability ratio, and the financial dependence ratio. The article outlines the consequences of the functioning of hotels and restaurants in Odesa during the pre-war and wartime years. Key financial management problems at enterprises are identified. It is proven that under conditions of economic instability in the country and high competitiveness among Odesa hotels and restaurants, ensuring the financial stability of an enterprise is one of the most critical issues, as insufficient financial stability can lead to insolvency and a lack of funds for development. The financial condition of the largest hotel in the city, Premier Hotel Odesa, is analyzed, and a financial management system is proposed for it. The ways to improve the hotel's financial condition include: using factoring to increase profitability, enterprise profits, and liquidity; implementing solvency and financial stability analysis to reduce financial risk; introducing an inventory planning system for rational use of reserves; implementing managerial accounting to optimize costs and revenue allocation; introducing a modern cash flow management system; and developing and implementing a strategic financial policy.

Keywords: financial stability, financial analysis, enterprise management, hotel and restaurant business enterprises, financial management of hotel and restaurant business enterprises.

Постановк проблеми. В повоєнні Україні підприємств готельно-ресторанного бізнес виступатимуть провідним су'єктам господарювання. Останні роки, по'язані зі світовою пандемією та активною фазою нападу росії на Україну, негативн вплинули на можливість дієздатності вітчизняної індустрії гостинності.

Сфера гостинності виживала я могл і суячи фінансових показники галузі та підприємств, що залишилися працювати чи знов відкриті для відвідувачі, поступов адаптуються і показують повільни ру уперед, орієнтуючись на досві та ресурсні можливості. Зрозуміло, що «сильніше» і «впевненіше» себе відчувал та

відчувають мережеві структур, які мають усі необхідні ресурс і резерв, що пережити криз та розвиватися далі. Найважливішою та найактуальнішою проблемою, що стоїть пере сучасним бізнесом індустрії гостинності є підвищення рівня конкурентоспроможності та подальшого розвитку. Протидія вимога конкуренції потребує ві підприємці готельно-ресторанного бізнес України, я одного зі складови індустрії, формувти сприятливий інвестиційний кліма, що можлив на основі забезпеченя фінансової стійкості.

Основними проблемами в управлінні підприємствами готельно-ресторанного бізнесу України виступають ймовірнісні варіанти, пов'язані з системою господарювання, здатністю зберігати інвестиційну привабливість та фінансувати подальший інноваційно-технологічний розвиток, а головне отримувати стабільний прибуток. Компанії готельного та ресторанного бізнесу, які працюють в Україні, зазнали подвійного тягаря – від зростання витрат, внаслідок руйнувань від бомбардувань росією територій, та падіння продажів, адже зменшення відвідувань також обумовлені військовими діями. Незважаючи на це, підприємства індустрії гостинності, і в тому числі, готельно-ресторанного бізнесу, продовжують працювати в Україні, проявляючи фінансову стійкість.

Для подальшого зростання підприємств готельно-ресторанного бізнесу потрібні відкриті інновації. В цьому контексті важливо вивчати відкриті інновації та фінансову стійкість провідних світових компаній. Це дослідження сприяє заповненню прогалини в літературі про відкриті інновації та фінансову стійкість шляхом аналізу фінансових показників підприємств готельно-ресторанного бізнесу, які запровадили відкриті інновації. Хоча економіка перебуває в Україні знаходиться у складному становищі, очікується повенне відродження в країні та процес трансформації, присвячений стійкості, створить нові можливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансової стійкості підприємств широко розглядалось закордонними та вітчизняними науковцями, як можливість виходу з кризового стану. Загальновідомі праці М.Д. Білик, І.О. Бланка, І.Ю. Салькової, К.С. Салиги та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В своїх працях вітчизняні вчені спираються на діяльність великих промислових суб'єктів господарювання, для яких фінансова стійкість є більш притаманною та діє розроблена фінансова політика. Але в даному контексті підприємства малого та середнього готельно-ресторанного бізнесу фактично не розглядаються.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення фінансової стійкості для підприємств готельно-ресторанного бізнесу та побудова особливостей управління їх діяльністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова стабільність підприємства є однією із найважливіших характеристик його фінансового стану підприємства і пов'язана з рівнем його залежності від кредиторів та інвесторів. За різних умов, у яких функціонує підприємство, останнє для досягнення фінансової стабільності проходить різні етапи [1, с. 113]. Умовою і гарантією виживання й розвитку будь-якого підприємства як бізнес-процесу є його фінансова стій-

кість. З вітчизняних науковців найбільш повно поняття фінансової стійкості розкриває М.С. Заюкова зі співавторами [2], і визначає дефініцію як комплексну категорію, що відображає рівень фінансового стану та фінансових результатів підприємства, здатність виконувати свої зобов'язання та забезпечувати розвиток діяльності при збереженні кредито- та платоспроможності. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно у стані «витримати» несподівані зміни ринкової кон'юнктури і не опинитися на краю банкрутства. Більш того, чим вище його стійкість, тим більше переваг перед іншими підприємствами того ж сектора економіки в одержанні кредитів і залученні інвестицій. Фінансово стійке підприємство вчасно розраховується за своїми обов'язками з державою, позабюджетними фондами, персоналом, контрагентами. Це сприяє його іміджу («goodwill»), головної складової нематеріальних активів господарюючого суб'єкта [3].

Умовами, що характеризують рівень фінансової стійкості підприємства виступають її фактори, будь-які зміни котрих здатні викликати зміни загального фінансового стану. Виділяють внутрішні та зовнішні фактори. До внутрішніх факторів відносяться: асортимент продукції та його відповідність потребам ринку, конкурентоздатність продукції, рівень витрат, енергоємність виробництва, рівень технічної оснащеності виробництва та застосування новітніх технологій, рівень організації процесів виробництва, постачання та збуту продукції, рівень кваліфікації управлінського персоналу, прибутковість фондового портфелю, ефективність інвестиційного менеджменту. До зовнішніх факторів належать: особливості стадії розвитку економіки країни, загальний фінансовий стан держави, рівень політичної стабільності в країні, державна економічна політика, державна фінансово-кредит на податкова політика, загальні економічні умови ведення господарства, стабільність регулюючого законодавства, рівень інфляції в країні, рівень реальних доходів населення, рівень безробіття в країні, стабільність валютного ринку, зміни кон'юнктури ринку, ситуація на міжнародному ринку [2].

З метою оцінки фінансової стійкості необхідно проаналізувати не тільки структуру фінансових ресурсів (внутрішні фактори), але й напрями їхнього вкладення (зовнішні фактори). Для визначення рівня фінансової стійкості використовують наступні показники:

- коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів – K_c ;
- коефіцієнт автономії (платоспроможності) – K_a ;
- коефіцієнт маневреності власних коштів – K_m ;
- коефіцієнт ефективності використання власних коштів – K_{ef} ;
- коефіцієнт фінансової стійкості – K_f .

У ході оцінки фінансової стійкості підприємства можуть використовуватися найрізноманітніші прийоми, методи та моделі. Їхня кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей оцінки та визначається її завданням в кожному конкретному випадку. Показниками доброго фінансового стану підприємства можуть бути стійка платоспроможність, позитивні тенденції у виробництві та продажу продукції (робіт, послуг, товарів), ефективне використання ресурсів, наявність власних оборотних активів, прибуткове господарювання тощо [4].

Для конкретного прикладу в даній статті зроблена оцінка фінансової стійкості найкращих 8 готелів міста Одеси [8]. В якості критеріїв вибору слугували: розміщення «на першій лінії», сучасна забудівля, сучасне обладнання, надання різноманітних послуг, відгуки відвідувачів. Для аналізу було взято показники 2019 року та останні данні роботи суб'єктів готельного бізнесу (2023 р.) і наступний комплекс показників (табл. 1).

Таблиця 1
Оцінка показників фінансової стійкості підприємств готельного бізнесу м. Одеси

Назва готелю	Показник	Отримане значення	
		2019	2023
Dvoryansky Hotel	<i>Kc</i>	1,1	0,9
	<i>Ka</i>	0,6	0,5
	<i>Km</i>	0,4	0,4
	<i>Kef</i>	0,98	0,52
	<i>Kf</i>	0,42	0,35
Frederic Koklen Boutique Hotel	<i>Kc</i>	1,1	0,8
	<i>Ka</i>	0,6	0,6
	<i>Km</i>	0,52	0,52
	<i>Kef</i>	0,96	0,52
	<i>Kf</i>	0,58	0,42
Дизайн-Готель Rooms and Rumors	<i>Kc</i>	1,5	0,9
	<i>Ka</i>	0,95	0,5
	<i>Km</i>	0,53	0,52
	<i>Kef</i>	0,98	0,53
	<i>Kf</i>	0,52	0,45
NEMO Hotel Resort & SPA	<i>Kc</i>	1,85	1,1
	<i>Ka</i>	0,95	0,7
	<i>Km</i>	0,75	0,72
	<i>Kef</i>	0,96	0,51
	<i>Kf</i>	0,65	0,52
Levanevsky Hotel	<i>Kc</i>	1,92	1,2
	<i>Ka</i>	0,8	0,5
	<i>Km</i>	0,78	0,78
	<i>Kef</i>	0,99	0,53
	<i>Kf</i>	0,62	0,53
Pearl Mini-Hotel	<i>Kc</i>	1,1	1,0
	<i>Ka</i>	0,6	0,5
	<i>Km</i>	0,73	0,73
	<i>Kef</i>	0,95	0,52
	<i>Kf</i>	0,67	0,54
GRAND OTRADA Hotel Resort & SPA	<i>Kc</i>	1,95	1,2
	<i>Ka</i>	0,96	0,7
	<i>Km</i>	0,72	0,72
	<i>Kef</i>	0,98	0,52
	<i>Kf</i>	0,59	0,53
Brik Hotel	<i>Kc</i>	1,1	1,0
	<i>Ka</i>	0,7	0,5
	<i>Km</i>	0,78	0,76
	<i>Kef</i>	0,98	0,65
	<i>Kf</i>	0,56	0,50

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості готелів свідчить, що більшість показників відповідають встановленим нормативам і, що позитивно, залишається в межах норми. Коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності та коефіцієнт маневрування власного капіталу відповідають встановленим нормам, але протягом років помітні коливання цих показників, що не є позитивним фактором для підприємства. Практично по всім показникам спостерігається від'ємні показниками

для підприємств готельного бізнесу, але вони вкладаються в оптимальне значення. Таким чином, результати аналізу дозволяють зробити висновок про наявність стійкого фінансового стану, але у підприємств простежується негативна тенденція, що має значний вплив на фінансову стійкість. Важливим є те, що в умовах нестабільності економіки України та конкурентоспроможності серед одеських готелів забезпечення фінансової стійкості підприємства є однією з найбільш важливих проблем, оскільки недостатня фінансова стійкість може привести до неплатоспроможності і відсутності у підприємства коштів для розвитку.

Також проаналізована діяльність ресторанів м. Одеси. Для конкретного прикладу в даній статті зроблена оцінка фінансової стійкості найкращих 8 ресторанів міста [9]. В якості критеріїв вибору слугували: розміщення в туристичній зоні, сучасне обладнання, місцева кухня та оригінальність обслуговування, відгуки відвідувачів. Для аналізу було взято показники 2019 року та останні данні роботи суб'єктів ресторанного бізнесу (2023 р.) і наступний комплекс показників (табл. 2).

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості ресторанів свідчить про більш позитивну ситуацію, ніж у готелів, але все ж таки тут також простежується негативна динаміка. Тому підтверджується загальне правило для підприємств готельно-ресторанного бізнесу – інвестори чи ділові партнери, у першу чергу, віддають перевагу компаніям з високою часткою власного капіталу, з більшою фінансовою незалежністю, оскільки таке підприємство з більшою ймовірністю може погасити борги за рахунок приватного капіталу. Тому нами підібрані саме підприємства малого і середнього бізнесу готельно-ресторанної справи. Вони повністю відповідають вищевказаним умовам.

Для великих підприємств характерним є зростання в динаміці частки позикових коштів, що визначає ймовірність вирішення фінансової ситуації при залучених коштах. Нами проведено дослідження найбільшого з готелів міста – Premier Hotel Odesa [10; 11].

Базуючись на методології аналізу фінансового стану підприємства, були залучені два етапи оцінки фінансової стійкості:

- аналіз фінансової стійкості на основі розрахунку коефіцієнтів;
- визначення типу фінансової стійкості на основі розрахунку забезпеченості запасів джерелами їх фінансування.

Проведемо оцінку фінансової стійкості підприємства, використовуючи дані фінансової звітності для Premier Hotel Odesa.

У процесі першого етапу оцінки фінансової стійкості використовуються відносні показники фінансової стійкості. Динаміку відносних показників фінансової стійкості Premier Hotel Odesa наведено в таблиці 3.

Для правильної оцінки фінансової стійкості розрахункові дані цих показників порівнюють у динаміці та з нормативними значеннями. З розрахунків видно, що на досліджуваному підприємстві: частка власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів підприємства в 2019 р. складала більше 100 %, у 2023 р. тенденція зберігається, але зменшилась. Тобто на кожну гривню активів підприємства приходиться у 2019 році 1 грн 96 коп. власних засобів; у 2023 році –

1 грн 11 коп. Частка позикових коштів у загальній сумі коштів, вкладених у майно підприємства, зменшилась з 1,30 до 0,67%. Маневреність власного капіталу зменшилась з 87% до 64%. Це означає, що в 2023 р. 64% власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності. Коефіцієнт фінансової залежності збільшився з 50% у 2019 р. до 68% у 2023 р.

Таблиця 2

Оцінка показників фінансової стійкості підприємств ресторанного бізнесу м. Одеси

Назва готелю	Показник	Отримане значення	
		2019	2023
Bernardazzi	<i>Kc</i>	1,25	1,10
	<i>Ka</i>	0,78	0,62
	<i>Km</i>	0,56	0,55
	<i>Kef</i>	0,99	0,65
	<i>Kf</i>	0,58	0,42
Яхта	<i>Kc</i>	1,26	1,11
	<i>Ka</i>	0,75	0,72
	<i>Km</i>	0,68	0,65
	<i>Kef</i>	0,99	0,69
	<i>Kf</i>	0,72	0,53
Куманець	<i>Kc</i>	1,68	1,10
	<i>Ka</i>	0,99	0,52
	<i>Km</i>	0,65	0,52
	<i>Kef</i>	0,98	0,50
	<i>Kf</i>	0,50	0,35
Tavernetta	<i>Kc</i>	1,99	1,23
	<i>Ka</i>	0,98	0,70
	<i>Km</i>	0,89	0,75
	<i>Kef</i>	0,99	0,61
	<i>Kf</i>	0,76	0,51
Fratelli	<i>Kc</i>	1,98	1,23
	<i>Ka</i>	0,99	0,59
	<i>Km</i>	0,82	0,76
	<i>Kef</i>	0,99	0,56
	<i>Kf</i>	0,78	0,45
Kotelok	<i>Kc</i>	1,12	1,00
	<i>Ka</i>	0,66	0,51
	<i>Km</i>	0,78	0,76
	<i>Kef</i>	0,99	0,59
	<i>Kf</i>	0,78	0,62
Panorama	<i>Kc</i>	1,96	1,28
	<i>Ka</i>	0,98	0,68
	<i>Km</i>	0,73	0,71
	<i>Kef</i>	0,98	0,72
	<i>Kf</i>	0,79	0,59
Дача	<i>Kc</i>	1,12	1,00
	<i>Ka</i>	0,89	0,52
	<i>Km</i>	0,88	0,76
	<i>Kef</i>	0,99	0,62
	<i>Kf</i>	0,69	0,51

У процесі другого етапу оцінки використовуються абсолютні показники, за допомогою яких визначається тип фінансової стійкості підприємства. Визначення типу фінансової стійкості Premier Hotel Odesa наведено в табл. 4.

Наведені у таблиці 4 результати надають змогу зробити наступні висновки. На підприємстві спостерігається збільшення суми власного оборотного капіталу на 4 143 тис. грн. Позитивне значення власного оборотного капіталу є свідченням наявності мінімальної умови фінансової стійкості. Premier Hotel Odesa має довгострокові зобов'язання, які зменшилось та з'явилися короткострокові кредити у розмірі 53 281 тис. грн. Наявність довгострокових та короткострокових зобов'язань призводить до фінансування запасів за рахунок основних джерел фінансування.

Заключним етапом оцінки фінансової стійкості є складання аналітичного висновку про ступінь фінансової стійкості підприємства.

Розрахована система показників свідчить про те, що Premier Hotel Odesa практично втратило свою фінансову незалежність, підприємство майже цілком залежить від зовнішніх джерел фінансування. При несприятливих розрахункових умовах зобов'язання підприємства можуть значно перевищувати можливість їх повернення. Premier Hotel Odesa у 2019 р. мало абсолютну фінансову стійкість. У 2023 р. ситуація змінилась. Це сталося за рахунок того, що частка основних джерел фінансування запасів більша за самі запаси. Основні оціночні характеристики фінансової стійкості підприємства свідчать про необхідність у перспективі орієнтувати заходи щодо фінансового оздоровлення, насамперед, на оптимізацію структури активів і джерел фінансування, накопичення власних оборотних коштів.

Практичне застосування вищезазначених пропозицій розраховане на успішне вирішення сучасних завдань фінансової стабілізації та стійкості підприємств. Фінансова стійкість є основним компонентом загальної стійкості підприємства і розглядається як стабільність фінансового стану, можливість виконувати зобов'язання перед кредиторами, бюджетом та власниками за рахунок збалансування власних фінансових ресурсів та позик. Економічним змістом фінансової стійкості виступає забезпеченість запасів підприємства стабільними джерелами їх формування, гарантована платоспроможність. Оцінку фінансової стійкості підприємства здійснюють з використанням її абсолютних та відносних показників. Представлені підходи до оцінки аналізу фінансової стійкості підприємства найбільш часто використовуються, але не є єдиними та остаточними, існують і більш розширені

Таблиця 3

Розрахунок відносних показників фінансової стійкості Premier Hotel Odesa

Показник	Норматив	Розрахунок показника		Відхилення
		2019 р.	2023 р.	
<i>Kc</i>	> 0,1	1,96	1,11	-0,85
<i>Ka</i>	> 0,5	0,99	0,56	-0,43
<i>Km</i>	> 0	0,87	0,64	-0,23
<i>Kef</i>	≥ 1,25	1,25	1,15	-0,1
<i>Kf</i>	0,67 – 1,5	1,30	0,67	-0,63
<i>Kd</i>	< 0,5	0,5	0,68	0,18

Примітка: *Kd* – коефіцієнт фінансової залежності

Таблиця 4

Визначення типу фінансової стійкості Premier Hotel Odesa

№	Показник	Джерело інформації (форма № 1) або формула для розрахунку	На початок 2023 р.	На кінець 2023 р.
1	Постійні пасиви (ПП)	(380+430+630)	126 720	130 863
2	Активи, що важко реалізуються (Авр)	(080+270)	18 267	16 786
3	Власні обігові кошти (ВОК)	ПП-Авр	108 453	114 077
4	Довгострокові зобов'язання (ДЗ)	Р. 480	152 628	171 256
5	Наявність постійних та довгострокових пасивів для фінансування запасів	ВОК+ДЗ	261 081	285 333
6	Короткострокові кредити банків (КК)	р. (500+510)	0	53 281
7	Загальна сума основних джерел фінансування запасів	ВОК+ДЗ+КК	261 081	338 614
8	Запаси (З)	(100+...+140)	26 895	18 928
9	Надлишок (нестача) власних обігових коштів	ВОК-З	81 752	95 149
10	Надлишок (нестача) власних обігових коштів та довгострокових зобов'язань	ВОК+ДЗ-З	234 186	266 405
11	Надлишок (нестача) основних джерел фінансування запасів	ВОК+ДЗ+КК-З	234 186	319 686

методики діагностики фінансової стійкості, які дають можливість здійснювати всебічну оцінку фінансового стану суб'єкта господарювання.

Аналіз фінансової стійкості може бути доповнений детальним аналізом забезпеченості і ефективності використання оборотних коштів підприємства за їх видами, зокрема виробничих запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів. У процесі аналізу фінансової стійкості підприємства необхідно проаналізувати дебіторську заборгованість, установити її склад і структуру за термінами виникнення, виявити: нормальна вона чи не виправдана. На фінансову стійкість підприємства впливає не сама по собі наявність дебіторської заборгованості, а її розмір, рух і форма [12, с. 4].

Тісним чином простежується зв'язок між фінансовою стійкістю та платоспроможністю підприємств. Фінансова стійкість забезпечує стабільну платоспроможність на перспективу, в основі якої лежить збалансованість активів і пасивів, доходів і витрат та грошових потоків, тому наступним етапом аналізу фінансової стійкості підприємства звичайно виступає оцінка платоспроможності.

Проаналізувавши фінансову стійкість Premier Hotel Odesa за довоєнний і «допандемійний» 2019 рік, та за 2023 рік – другий рік активної війни в країні, з'ясовано, що даний показник впав майже удвічі у 2023 році, порівняно з 2019 роком. Аналіз інших фінансових показників показав, що підприємство у 2023 році мало складний фінансовий стан на ринку, і свою господар-

ську діяльність здійснювало тільки на 65% самостійно. Ситуація на підприємстві складна. Тому потребує застосування управлінських заходів. До шляхів покращення фінансового стану Premier Hotel Odesa доцільно віднести наступне:

- використовувати факторинг для збільшення рентабельності, прибутків підприємства та ліквідності;
- запровадити аналіз платоспроможності та фінансової стійкості для зменшення фінансового ризику;
- запровадити систему планування запасів для їх раціонального використання;
- впровадити управлінський облік з метою оптимізації витрат та оптимізації розподілу виручки;
- впровадити сучасну систему управління грошовими потоками;
- розробити та реалізовувати стратегічну фінансову політику.

Висновки. Отже, що фінансова стійкість є складним та багатофакторним поняттям, обумовленим впливом існуючого середовища і найвищою формою фінансової стійкості підприємства є його здатність розвиватися у змінних умовах. Для підприємств готельно-ресторанного бізнесу м. Одеси проведено аналіз фінансової стійкості та визначено складний стан їх фінансового господарювання, який потребує впровадження перегляду існуючих підходів до управління фінансами. Для Premier Hotel Odesa – найбільшого готелю м. Одеси, проведено аналіз фінансової стійкості і окреслено радикальні заходи щодо зміни в системі фінансового управління підприємством.

Бібліографічний список:

1. Біла О.Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств. *Фінанси України*. 2007. № 4. С. 113–115.
2. Заюкова М.С., Мороз О.В., Мороз О.О. Теорія фінансової стійкості підприємства. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. 155 с.
3. Оспішев В.І., Нагорна І.В. Фінансова стійкість як економічна категорія. Оптимізація наукових досліджень-2009 : зб. матер. всеукр. наук.-практ. конф. Миколаїв, 2009. С. 168–169.
4. Аранчій В.І., Томлін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
5. Pyka, A.; Bogner, K.; Urmetzer, S. Productivity Slowdown, Exhausted Opportunities and the Power of Human Ingenuity – Schumpeter Meets Georgescu-Roegen. 2019, 5, 39.

6. Білик М.Д., Павловська О.В., Притуляк Н.М. та ін. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2005. 592 с.
7. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : МАУП, 2001. 152 с.
8. 30 найкращих готелів. Одеса. URL: <https://www.booking.com/reviews/ua/city/odesa.uk.html>
9. Топ 10 ресторанів Одеси. URL: <https://dayting.com.ua/uk/top-10-restoraniv-odesi>
10. Premier Hotel Odesa. URL: <https://odesa-hotel.phnr.com/ua>
11. Головне управління статистики в Одеській області. URL: <https://od.ukrstat.gov.ua/>
12. Бабшньська А.О. Аналіз фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах. URL: <http://surl.li/uktmt>

References:

1. Bila, O.G. (2007) Financial Planning and Financial Stability of Enterprises. *Finances of Ukraine*, no. 4, pp. 113–115.
2. Zayukova, M.S., Moroz, O.V., Moroz, O.O. (2004) Theory of Financial Stability of the Enterprise. Vinnytsia: UNIVERSUM-Vinnytsia, 155 p.
3. Ospishchev, V.I., Nahorna, I.V. (2009) Financial Stability as an Economic Category. Optimization of Scientific Research-2009: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference. Mykolaiv, pp. 168–169.
4. Aranchii, V.I., Tomilin, O.O., Dorogan-Pysarenko, L.O. (2021) Financial Management: Textbook. Poltava: RVV PDAU. 300 p.
5. Pyka, A.; Bogner, K.; Urmetzer, S. Productivity Slowdown, Exhausted Opportunities and the Power of Human Ingenuity – Schumpeter Meets Georgescu-Roegen. 2019, 5, 39.
6. Bilyk, M.D., Pavlovska, O.V., Prytulyak, N.M. et al. (2005) Financial Analysis: Textbook. Kyiv: KNEU, 592 p.
7. Izmailova, K.V. (2001) Financial Analysis: Textbook. 2nd ed. Kyiv: MAUP, 152 p.
8. 30 Best Hotels. Odesa. Available at: <https://www.booking.com/reviews/ua/city/odesa.en.html>
9. Top 10 Restaurants in Odesa. Available at: <https://dayting.com.ua/en/top-10-restaurants-in-odesa>
10. Premier Hotel Odesa. Available at: <https://odesa-hotel.phnr.com/en>
11. Main Department of Statistics in Odesa Region. Available at: <https://od.ukrstat.gov.ua/>
12. Babshynska, A.O. Analysis of the Financial Stability of Enterprises in Modern Conditions. Available at: <http://surl.li/uktmt>

Стаття надійшла до редакції 05.02.2024